

EXPUNERE DE MOTIVE

Situația actuală

În prezent, potrivit *Legii nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare*, orice persoană se poate asigura în sistemul public de pensii în baza unui contract de asigurare socială, în vederea obținerii pensiei pentru limită de vârstă și, după caz, în vederea completării venitului asigurat utilizat la calculul acestei categorii de pensie.

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.163 din 24 septembrie 2020 pentru completarea art. 159 din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, precum și pentru adoptarea unor măsuri în domeniul asigurării unor persoane în sistemul public de pensii s-au stabilit următoarele măsuri:

- persoanele care nu au calitatea de pensionari pot efectua plata contribuției de asigurări sociale pentru perioade de cel mult 6 ani anteriori lunii încheierii contractului de asigurare, în care persoana nu a realizat stagiul de cotizare sau stagiul asimilat stagiului de cotizare în sistemul public de pensii sau într-un sistem de asigurări sociale neintegrat acestuia, în țară, în statele membre ale Uniunii Europene sau în alte state cu care România aplică instrumente juridice internaționale în domeniul securității sociale;

- până la data de 1 septembrie 2021, persoanele respective pot încheia un contract de asigurare socială în vederea obținerii pensiei pentru limită de vârstă;

- baza lunară de calcul al contribuției de asigurări sociale o constituie venitul lunar asigurat înscris în contractul de asigurare socială care nu poate fi mai mic decât salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată în vigoare la data încheierii contractului de asigurare socială;

- perioadele pentru care persoanele în cauză achită contribuția de asigurări sociale se consideră stagiul de cotizare în sistemul public;

- venitul lunar asigurat la care se achită contribuția de asigurări sociale se utilizează la determinarea punctajului lunar potrivit lei și implicit la stabilirea cuantumului pensiei din sistemul public de pensii.

- modelul contractului de asigurare socială în vederea obținerii pensiei pentru limită de vârstă este prevăzut în anexa nr.1 și prevede că plata contribuției se efectuează integral, într-o singură tranșă - până la data de 31 august 2021 sau în tranșe lunare - până la data de 31 august 2021.

Prin Legea nr.168/2021 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.163/2020, termenul până la care pot fi încheiate contracte de asigurare socială în vederea obținerii pensiei pentru limită de vârstă a fost modificat din 1 septembrie 2021 în 1 septembrie 2023 (data intrării în vigoare a noii legi a pensiilor, Legea nr.127/2019).

Începând cu data de 1 septembrie 2023, potrivit *art.6 alin.(2) și (3) din Legea nr.127/2019 privind sistemul public de pensii, cu modificările ulterioare*:

”(2) Orice persoană care a realizat un stagiul minim de cotizare de cel puțin 10 ani se poate asigura în sistemul public de pensii în baza unui contract de asigurare socială.

(3) În sistemul public de pensii se poate încheia contract de asigurare socială și pentru perioade de timp de maximum 5 ani anteriori lunii încheierii contractului, în care persoana nu a realizat stagiul de cotizare în sistemul public de pensii, cu respectarea prevederilor alin.(2).”

Pe parcursul a doi ani de implementare a OUG nr.163/2020, aprobată cu modificări prin Legea nr.168/2021, din datele prezentate de Casa Națională de Pensii Publice în cadrul dezbaterilor din Comisia pentru muncă și protecție socială din Camera Deputaților rezultă că au încheiat contracte de asigurare socială în vederea obținerii pensiei pentru limită de vârstă aproximativ 20.000 de persoane.

Schimbări preconizate

În timp ce economia a revenit în 2021, după o scădere bruscă în 2020, au apărut noi provocări economice și sociale odată cu războiul din Ucraina și creșterea prețurilor la energie și alimente.

Astfel, creșterea prețurilor la energie a provocat cele mai mari rate ale inflației din ultimul deceniu și a atras după sine o creștere galopantă a costurilor suportate de populație. Aceste creșteri de costuri absorb o mare parte din venitul disponibil și din economiile acumulate, afectând mult mai grav persoanele cu venituri mici și medii.

În contextul scăderii puterii de cumpărare a populației pe fondul creșterii prețurilor la energie, termenul de 1 septembrie 2023 până la care pot fi încheiate contracte de asigurare socială în vederea obținerii pensiei pentru limită de vârstă în condițiile stabilite prin OUG nr.163/2020, aprobată cu modificări prin Legea nr.168/2021 (în limita maximă a 6 ani și la nivelul salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată) este insuficient în actualul context socio-economic. Astfel, se impun în continuare măsuri care să conducă la incluziunea socială a acelor categorii de persoane care nu ar putea accede la pensie pentru limită de vârstă în cadrul sistemului public de pensii întrucât nu îndeplinesc condițiile prevăzute de lege cu privire la stagiul de cotizare, oferindu-le cadrul legal pentru a putea compensa diferențele de

contribuție necesare, astfel încât să evităm situația nedreaptă în care ani de contribuții din partea lor nu le pot genera niciun beneficiu la pensie deoarece sub stagiul minim nu se fragmentează beneficiile proporțional cu perioada contributivă.

În urma implementării Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) destinat să ajute România până în 2026 să treacă peste criza economică și să sprijine întreprinderile și persoanele aflate în dificultate este de așteptat ca economia și puterea de cumpărare a cetățenilor să își revină treptat.

Totodată, măsura de completare a stagiului de cotizare în limita maximă a 6 ani la nivelul salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată vine să repare o nedreptate pentru pensionarii care, din diverse motive, au stagiul de cotizare incomplet sau nu pot face dovada stagiului complet de cotizare.

În acest sens, prin prezenta propunere legislativă se are în vedere extinderea măsurilor *Ordonanței de urgență a Guvernului nr.163/2020, aprobată cu modificări prin Legea nr.168/2021*, în ceea ce privește termenul până la care pot fi încheiate contracte de asigurare socială în vederea obținerii pensiei pentru limită de vârstă, de la 1 septembrie 2023 în 1 septembrie 2026.

Totodată, pentru a asigura flexibilitate în privința plata contribuției în baza contractului de asigurare socială, propunem ca acesta să prevadă posibilitatea plății eșalonate și în tranșe inegale, nu doar în tranșe lunare, așa cum este stipulat în prezent.

Această propunere a fost transmisă și Guvernului pentru a fi preluată în noua lege a pensiilor, însă populația are nevoie de acum de aceasta siguranță și de un calendar previzibil de plată pentru că nu merită să stea în nesiguranța accesului la pensie.

Impactul socioeconomic

Măsura propusă are ca efect creșterea numărului de asigurați ai sistemului public de pensii, care să dea posibilitatea exercitării dreptului fundamental la pensie, prin includerea persoanelor care nu au avut calitatea de asigurat și care optează să achite contribuția de asigurări sociale pe o perioadă de cel mult 6 ani anteriori încheierii contractului de asigurare.

În special o categorie vizată sunt cetățenii români din diaspora care aleg să se întorcă în România la pensie, și nu pot echivala complet perioadele de muncă din țările gazdă, fie datorită lipsei unor documente sau unor perioade de muncă independentă.

Facilitarea întoarcerii acestora prin asigurarea integrării în sistemul public de pensii, va susține și repopularea parțială a satelor și investiția în calitatea fondului locativ, precum și reunirea familiilor și facilitarea unei susținerii între generații (bunici - nepoți) în echilibrul familie - muncă, contribuind direct la economia locală și indirect la susținerea celor de vârstă activă pentru (re)integrarea în câmpul muncii, contribuind la micșorarea deficitului de resurse umane.

De asemenea, odată ce le vom permite pe o perioadă mai lungă de timp, să compenseze anii lipsă din sistemul de pensii față de perioada cumulată de contribuții din statele UE unde au lucrat, (casa de pensii trebuie să aplice **principiul cumulării perioadelor**) întoarcerea lor în România va aduce și venituri suplimentare ce vor fi cheltuite preponderent pe teritoriul României, prin transferul contribuțiilor la fondul de pensii al altor țări UE, conform regulamentului Regulamentul (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială.

Calitatea de pensionar le va asigura acestora și calitatea de asigurat medical, esențială pentru calitatea vieții, mai ales în segmentul de vârstă de pensionari. Asta va asigura și acces gratuit la medicina de prevenție micșorând costurile pentru intervențiile de urgență prin diminuarea necesității acestora.

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat

Achitarea contribuției de asigurări sociale va asigura venituri suplimentare la bugetul asigurărilor sociale de stat, plățile efectuate către acest buget putând contribui la refacerea echilibrului bugetar.

Calcul estimativ pe un eșantion de minim 50.000 persoane ce ar opta în perioada 1 septembrie 2023 - 31 august 2026 pentru achitarea de contribuții de asigurări sociale în baza unui contract de asigurări sociale, pentru venituri anuale.

Salariu de bază minim brut pe țară garantat în plată = 3.000 lei (la nivelul anului 2023)

- 3.000 lei x 25% (contribuție CAS) = 750 lei

- 750 lei x 50.000 persoane = 37.500 mii lei x 12 luni = 450.000 mii lei

Reprezintă de asemenea o creștere a cheltuielilor din fondul de pensii, pilonul I, dar bazat pe contributivitatea persoanelor beneficiare de pensie.

Față de cele prezentate, propunem spre dezbateră și adoptare prezenta *propunere legislativă privind modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.163/2020 pentru completarea art.159 din Legea nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, precum și pentru adoptarea unor măsuri în domeniul asigurării unor persoane în sistemul public de pensii.*

Inițiator,

Oana-Silvia ȚOIU - Deputat USR

